

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Version 9	Antal sidor 2
Dokumentägare Elisabeth Skalare Levein Smittskyddssjuksköterska	Fastställare Andreas Harling Bitr. smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2023-06-27	Giltig t.o.m. 2025-06-26

Stick- och skärskada samt exponering med risk för blodburen smitta

Gäller för: Hälso- och sjukvård, Kommunal vård och omsorg

Denna rutin gäller för personal och studerande inom:

- kommunal vård,
- hälso- och sjukvård inklusive tandvård i Region Värmland

samt dessa verksamheters samarbetspartners.

Med skada avses här:

- stick- och/eller skärskada med föremål förorenade av blod eller annan kroppsvätska
- blodkontakt på slemhinna (öga, näsa, mun)
- blodkontakt på skadad hud (blödande sår/eksem).

Med blodburen smitta avses här:

- Hepatit B
- Hepatit C
- Hiv.

Referenser

Nationella vårdhandboken [Stick- och skärskador samt exponering med risk för blodburen smitta hos personal](#), reviderad 2023-02-20. Läs mer i [Vårdhandboken](#).

[Rekommendationer om vaccination mot hepatit B. Profylax med vaccin och immunglobulin – före och efter exposition \(folkhälsomyndigheten.se\)](#)

[Hepatit B-vaccination till riskgrupper \(folkhälsomyndigheten.se\)](#)

Dokumentet är utarbetat av: Elisabeth Skalare Levein och Andreas Harling

Stick- och eller skärskada med blod/kroppsvätska Blodkontakt på slemhinna/skadad hud

Avbryt arbetet

Stick- och/eller skärskada, blod på skadad hud

Skölj omedelbart bort eventuellt blod med rikligt med vatten. Torka huden. Desinfektera därefter rikligt med till exempel handdesinfektionsmedel eller klorhexidinsprit.

Stänk i mun

Skölj med rikliga mängder kranvatten och spotta ut. Om vatten inte finns att tillgå använd handdesinfektion, klorhexidinsprit eller liknande.

Stänk i ögon, näsa

Skölj omedelbart; rikligt med ögondusch eller fysiologisk natriumklorid. Om detta inte finns att tillgå använd kranvatten. Ta därefter ut eventuella linser och skölj igen.

Rapportera omgående till arbetsledare/chef

Arbetsledaren ansvarar för att adekvata åtgärder vidtas enligt lokal utarbetad rutin.

Medicinsk bedömning och omhändertagande

Görs i regel av verksamhetens patientansvarige läkare (vid behov jourhavande patientansvarige läkare).

Medicinsk bedömning och omhändertagande bör ske omedelbart om känd hepatit B eller hiv hos index, i övriga fall bör det i regel ske inom 48 timmar, *se nedan*.

- **Bedöm patientens (index) blodsmittestatus.**
 - Fråga om patienten har en känd blodsmitta.
 - Uppges blodsmitta i patientens journal?
 - Provtva patienten. Medgivande krävs, patienten har ingen skyldighet att medverka. Provtva via vårdcentral om inte möjlighet finns på plats. Välj "stickskada, patient" på remissen i Cosmic för analys av hepatit B, hepatit C och hiv. Provet analyseras senast nästkommande vardag. Provtagning är kostnadsfri för patienten.
- **Bedöm exponerad personalens immunitet/ vaccinationstatus.**
- **Bedöm om postexpositionsprofylax (PEP) är indicerat** baserat på index blodsmittestatus samt den exponerades immunitet.
 - Vid känd hiv eller hepatit B hos index ska infektionsbakjour kontaktas omedelbart då PEP ska startas snarast (helst < 2 timmar vid hiv, helst < 24 timmar vid hepatit B).
 - PEP vid hepatit C saknas.
 - Vid okänt status hos index bör eventuell PEP startas < 48 timmar. Hepatit B-vaccin ska alltid övervägas, var generös!
- **Provtva exponerad personal.** Välj "Stickskada, personal, 0-prov" på remissen i Cosmic. Prov tas innan start av hepatit B-vaccin men får inte fördröja start av PEP.
- **Dokumentera** i personalens journal.
- **Remittera** för uppföljning enligt nedan.

Avvikelse- och arbetsskadeanmälan

Görs av exponerad personal tillsammans med arbetsledare/chef enligt respektive verksamhets rutin för handläggning av arbetsskada.

Uppföljning

Uppföljningsprov tas i regel sex (6) månader efter exponering (välj "Stickskada personal, uppföljning" i Cosmic).

- **Student:** ska utrustas med kopia av journalanteckningen där vidtagna åtgärder och rekommenderad uppföljning ska framgå. Studenten ansvarar för att uppföljningsprov tas efter sex (6) månader via till exempel vårdcentral, kopia av journalanteckningen medtages.
- **Hälso- och sjukvård:** kopia av journalanteckningen skickas som remiss till Regionhälsan för uppföljningsprov efter sex (6) månader.
- **Kommun:** den kommunala vården har samarbetsavtal med vårdcentral alternativt företagshälsövård för uppföljning.
- **Tandvård:** Folktandvården har samarbete med Regionhälsan och remitteras likt hälso- och sjukvårdspersonal ovan. Övrig tandvård ska ha samarbetsavtal med vårdcentral.

Information om vaccination mot hepatit B finns på Smittskydd Värmlands webbplats under [Hepatit B](#).